

A CASE OF TWO OSMOLOGICAL EXPERT REPORTS COMPILED SEVERAL YEARS AFTER THE SECURING OF MATERIAL EVIDENCE

Mirosław ROGOWSKI

Police Training Centre, Legionowo

ABSTRACT: On the basis of two osmological expert reports, compiled between 1998 and 1999, a method of obtaining scent trace samples from material evidence secured in 1995, as well as a methodology for their examination were presented. As a result of the examinations performed, it was established that the odour samples from the evidence remained consistent with comparative material taken from the suspects 3–4 years after the crime was committed. Collecting odour trace samples from material evidence, as well as conducting two osmological forensic examinations, led to a number of conclusions.

KEY WORDS: Material evidence; Sampling of trace scents; Osmological expert report.

Z Zagadnień Nauk Sądowych, z. XLVIII, 2001, 127–133
Received 5 September 2001; accepted 29 October 2001

THE CASE REPORT

On 22.06.1995 in S., several masked perpetrators assaulted the owner of an alcohol wholesale firm and robbed him of a substantial amount of money. In the course of the inspection of the crime scene, the following material evidence was recovered: three knitted ski masks, a cap with a visor, and a work jacket. These were consistent with the clothes of the perpetrators of the crime, as established in the course of subsequent criminal proceedings. After a selection of possible perpetrators, scent identification of the men was performed using a tracking dog. The scents on the physical evidence were confirmed to be consistent with those on comparative material taken from the four suspects. The material evidence used for identification of the men's scents was stored again, in glass jars with twist-off lids. As a result of an appeal by the defence, the case was directed to the Appeals Court in Gdańsk, case file no. II Aka 263/97. Three years after the initial scent identification by the tracking dog, the judge decided to admit an osmological expert's report and commissioned the Osmology Section of the Department of Criminalistics Technique at the Police Training Centre in Legionowo to do the following:

1. collect and secure odour trace samples from the submitted material evidence;
2. conduct osmological examinations in order to verify the consistence of the scent samples taken from the evidence with those of the comparative materials, since the procedure of identifying of the men's scents using a tracking dog was not conducted in accordance with disposition no. 19/92 of the Chief of Police, from 12.10.1992, regarding the use of dogs in police service.

In 1999, the Regional Prosecutor's Office in S. commissioned the Osmology Section of the Department of Criminalistics Technique at the Police Training Centre to conduct an osmological examination, in order to determine the consistence of the scent samples taken from the evidence with those of the comparative material taken from the two remaining suspects. The case was directed there by the Appeals Court in Gdańsk, under art. 333 §1 of the erstwhile Code of Penal Proceedings.

CRIMINALISTIC EXPERT REPORTS

Expert report no. ZKE-126/98 was performed on the basis of a decision by the Gdańsk Appeals Court in case no. II KA 273/98. Prior to beginning the osmological examination in the Human Scent Research Lab of the Department of Criminalistics Technique at the Police Training Centre in Legionowo, a visual evaluation of the secured material evidence (three knitted ski masks, a cap with a visor, and part of a work jacket) was performed. The evidence was correctly preserved, by both technical and legal standards. During the three-year period, they had been kept in airtight jars that prevented putrefaction processes and mould growth.

The scent trace samples from the material evidence were all preserved in the same way. Each piece of evidence was removed from its jar and implanted with an odour aspirator of the type recommended for use by the Central Criminalistics Laboratory of the Police High Command (in the case of the jacket part, it was folded in aspirators). The evidence was moistened with a few drops of water and put into the jar from which it had been taken, together with the aspirators. The jar was heated in water, until the water reached boiling temperature. Then, the jar was left in the laboratory at room temperature for 8 hours. After that, the jar was opened, the aspirator removed from the evidence and put into a new twist-lid jar. Each of the collected and secured odour trace samples was labelled using double numeration, e.g. the sample collected and secured from exhibit no. 1 was labelled 1A.

Three days after collecting and securing scent traces from the evidence, the osmological examinations were attempted. For the purpose of the study,

a comparative sample taken from the hand of one of the suspects over the course of 15 min was used. The other suspect refused to submit a sample in this way; the sample was taken over the course of 30 min from his sweatshirt, as it was certain that the sweatshirt was his. The examinations were performed using six dogs, specially trained to identify human scents. The dogs had valid certifications – in accordance with disposition no. 19/92 of the Chief of Police, from 12.10.1992, regarding the use of dogs in police service. In addition, the studies were expanded to include a control sample. It showed that the dogs performed adequately, and that the comparative material did not attract them.

The dogs used in the examinations indicated consistence between the scent traces and the comparative materials collected from the suspects.

Expert report no. ZKE 142/99 was compiled in accordance with a decision of the Regional Prosecutor's Office in S. concerning case file no. II Aka 263/97. The comparative material collected from two suspects was taken in 1999, from their hands, over the course of 15 min. The examinations were performed using two dogs, specially trained to identify human scents, with valid certifications, in accordance with "The Methodology of collecting, securing, propagating and identifying obtained human scent traces", introduced in 1998 by the director of the Central Criminalistics Laboratory of the Police High Command. The dogs used in the examinations confirmed the consistence of scent traces obtained from the evidence with those of the comparative material collected from the suspects.

The indications of the special dogs used in both of the osmological expert's reports partially conformed with the indications of the tracking dog used in 1995. The special dogs confirmed the indications of the tracking dog, which showed consistence of the scent of exhibit no. 3 with that of the comparative material taken from one of the suspects.

CONCLUSIONS

1. It is possible to collect and secure scent traces from material evidence several years after it is obtained. The evidence must be stored in glass jars, since only glass and metal are currently known to prevent the evaporation of the fragrance molecules that make up the individual scent of a person who has been in physical contact with a given piece of material evidence.
2. The osmological expert's report in the above case comprised new evidence for the judge, and could prove helpful in the determination of the main fact in the case.

3. The scent of a person is irremovable (at least in the course of four years). Four years after its being deposited, a trace scent can be examined for individual identification, provided that the material evidence has been properly stored.
4. The scent of a person is unchangeable (at least in the course of four years), as the indications of a tracking dog trained to recognise human odours were partially confirmed after four years by dogs specially trained to identify human odours. The specially trained dogs confirmed the indications of the tracking dog, which had shown the consistency of the scent of exhibit no. 3 with that of the comparative material taken from one of the suspects.
5. Correctly secured material evidence, such as pieces of clothing (placed in jars after drying) can be a new source of evidence in penal proceedings where no material evidence has been obtained that would allow an accusation to be levelled at suspected individuals.

PRZYPADEK DWÓCH EKSPERTYZ OSMOLOGICZNYCH WYKONANYCH PO KILKU LATACH OD ZABEZPIECZENIA DOWODÓW RZECZOWYCH

Mirosław ROGOWSKI

OPIS PRZYPADKU

W dniu 22 czerwca 1995 r. w miejscowości S. kilku zamaskowanych sprawców dokonało napadu rabunkowego na właściciela hurtowni alkoholi, którzy zrabowali znaczną sumę pieniędzy. W trakcie oględzin ujawniono i zabezpieczono dowody rzeczowe w postaci trzech kominiarek, czapki z daszkiem oraz kurtki roboczej. Odpowiadały one ubiorowi osób, które dokonały napadu, ustalonemu w toku czynności procesowych. Po wytypowaniu potencjalnych sprawców przeprowadzono rozpoznawanie zapachów ludzi, używając do tej czynności psa tropiącego. Potwierdzono zgodność zapachową zabezpieczonych dowodów rzeczowych z zapachowym materiałem porównawczym pobranym od czterech podejrzanych. Dowody rzeczowe wykorzystane do rozpoznawania zapachów ludzi zostały ponownie zabezpieczone, a jako opakowania użyto słoików szklanych typu „twist”. W wyniku apelacji obrony sprawa oskarżonych trafiła do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, sygn. akt II Aka 263/97. Sąd ten w trzy lata po rozpoznawaniu zapachów ludzi przez psa tropiącego postanowił dopuścić dowód z opinii osmologicznej i zlecił Zespołowi Osmologii Zakładu Techniki Kryminalistycznej CSP w Legionowie:

1. pobranie i zabezpieczenie dowodowych śladów zapachowych z nadesłanego materiału dowodowego;
2. przeprowadzenie badań osmologicznych mających na celu sprawdzenie występowania zgodności zapachowej dowodowych śladów zapachowych z materiałem porównawczym, gdyż czynność rozpoznawania zapachu ludzi przy użyciu psa tropiącego została przeprowadzona niezgodnie z zarządzeniem nr 19/92 Komendanta Głównego Policji z dnia 12.X.1992 r. w sprawie psów służbowych w policji.

W 1999 r. Prokuratura Rejonowa w S. zleciła wykonanie badań osmologicznych Zespołowi Osmologii ZTK CSP w celu stwierdzenia występowania zgodności dowodowych śladów zapachowych z materiałem porównawczym pobranym od pozostałych dwóch podejrzanych. Sprawa ta została tam przekazana przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w trybie art. 334 § 1 dawnego kodeksu postępowania karnego.

EKSPERTYZY KRYMINALISTYCZNE

Ekspertyzę nr ZKE-126/98 wykonano na podstawie postanowienia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku do sprawy nr sygn. akt II KA 273/98. Przed przystąpieniem do badań osmologicznych w Pracowni Badań Śladów Zapachowych Ludzi Zakładu Techniki Kryminalistycznej CSP w Legionowie dokonano wizualnej oceny zabezpieczonych dowodów rzeczowych (trzech kominiarek z dzianiny koloru czarnego,

czapki z daszkiem, części kurtki roboczej). Dowody rzeczowe były prawidłowo zabezpieczone pod względem technicznym i procesowym. Przez okres trzech lat przebywały w szczelnie zamkniętych słoikach, co zapobiegło procesom gnilnym i rozwojowi pleśni.

Ślady zapachowe z dowodów rzeczowych zabezpieczano w jednakowy sposób. Dowód rzeczowy wyjmowano ze słoika typu „twist” i wkładano do wnętrza dowodu pochłaniacze zapachu zalecane do stosowania przez CLK KGP (w przypadku części kurtki owinięto ją pochłaniaczami). Dowód rzeczowy zwilżano kilkoma kroplami wody destylowanej, po czym umieszczano go wraz z pochłaniaczami w słoiku, z którego został wyjęty. Słoik poddawano kąpieli wodnej do momentu, kiedy woda zaczynała wrzeć. Następnie słoik pozostawiono w pracowni na 8 godzin w temperaturze pokojowej. Po tym okresie otwierano go, wyjmowano pochłaniacze z wnętrza dowodów rzeczowych i umieszczano je w nowych słoikach typu „twist”. Pobrany i zabezpieczony ślad zapachowy oznaczano podwójną numeracją, np. ślad zapachowy pobrany i zabezpieczony z dowodu rzeczowego nr 1 oznaczano 1A.

Po trzech dniach od momentu pobrania i zabezpieczenia śladów zapachowych z dowodów rzeczowych przystąpiono do przeprowadzenia badań osmologicznych. Do badań wykorzystano materiał porównawczy pobierany przez 15 min z dłoni jednego z oskarżonych. Drugi z oskarżonych nie poddał się tej czynności; materiał pobierano więc przez 30 min z jego z bluzy dresowej, gdyż istniała pewność, że oskarżony jest właścicielem tej bluzy. Badania prowadzono przy użyciu 6 psów specjalnych, służących do identyfikacji śladów zapachowych ludzi. Psy te posiadały aktualne atesty – zgodnie z zarządzeniem nr 19/92 Komendanta Głównego Policji z dnia 12.X.1992 r. w sprawie psów służbowych w policji. Badania dodatkowo poszerzono o próbę kontrolną. Wykazała ona, że psy pracują prawidłowo, a materiał porównawczy nie jest dla nich atrakcyjny.

Psy użyte w badaniach wykazały zgodność zapachową pomiędzy śladami zapachowymi a materiałem porównawczym pobranym od oskarżonych.

Ekspertyzę nr ZKE 142/99 przeprowadzono na podstawie postanowienia o zasięgnięciu opinii wystawionego przez Prokuraturę Rejonową w S. do sprawy sygn. akt DS. 2332/98. Materiał dowodowy stanowiły ślady zapachowe pobrane z dowodów rzeczowych na polecenie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku do sprawy sygn. akt II Aka 263/97. Materiał porównawczy od dwóch podejrzanych pobierano w 1999 r. z ich dłoni przez 15 min. Badania prowadzono przy użyciu 2 psów specjalnych, służących do identyfikacji śladów zapachowych ludzi i posiadających aktualne atesty zgodnie z „Metodyką pobierania, zabezpieczania, powielania i rozpoznawania zabezpieczonych śladów zapachowych ludzi” wprowadzoną przez dyrektora CLK KGP do stosowania w 1998 r. Psy wykorzystane w badaniach potwierdziły zgodność zapachową pomiędzy śladami zapachowymi zabezpieczonymi z dowodów rzeczowych a materiałem porównawczym pobranym od oskarżonych.

Wskazania psów specjalnych wykorzystanych w obydwu ekspertyzach osmologicznych częściowo pokrywały się ze wskazaniami psa tropiącego użytego w 1995 r. do rozpoznawania zapachów ludzi. Psy specjalne potwierdziły wskazania psa tropiącego, który wykazał istnienie zgodności zapachowej dowodu rzeczowego nr 3 z materiałem porównawczym pobranym od jednego z oskarżonych.

WNIOSKI

1. Możliwe jest pobranie i zabezpieczenie śladów zapachowych z dowodów rzeczowych po kilku latach od ich ujawnienia. Opakowanie dowodów rzeczowych muszą stanowić słoiki szklane, gdyż w chwili obecnej wiadomo, że tylko szkło i metal nie powodują ulatniania się molekuł zapachowych zawierających zapach indywidualny osób, które miały kontakt z dowodem rzeczowym.
2. Ekspertyza osmologiczna w powyższej sprawie stanowiła dla sądu nowy środek dowodowy, a opinia mogła być przydatna do ustalenia faktu głównego w sprawie.
3. Ślad zapachowy człowieka jest nieusuwalny (przynajmniej przez cztery lata). W cztery lata po jego naniesieniu możliwa jest identyfikacja indywidualna osoby na podstawie badania śladów zapachowych pod warunkiem prawidłowego zabezpieczenia dowodu rzeczowego.
4. Ślad zapachowy człowieka jest niezmienny (przynajmniej przez cztery lata), gdyż po czterech latach wskazania psa tropiącego wyszkolonego do rozpoznawania zapachów ludzi częściowo potwierdziły psy specjalnie szkolone do identyfikacji śladów zapachowych. Psy specjalne potwierdziły wskazania psa tropiącego, który wykazał istnienie zgodności zapachowej dowodu rzeczowego nr 3 z materiałem porównawczym pobranym od jednego z oskarżonych.
5. Prawidłowo zabezpieczone dowody rzeczowe w postaci elementów odzieży (po wysuszeniu umieszczone w słoikach) mogą stanowić nowe źródło dowodowe w postępowaniach karnych, w których nie zebrano materiału dowodowego pozwalającego na przedstawienie zarzutu osobom podejrzanym.